

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ व्यास पूजा क्रमो वक्ष्यते ॥ आदौ सम्यक्प्रक्षालितं शुद्धं पीठं नूतनवस्त्रं प्रसार्य तदुपर्यक्षतां च कीर्य तदुपरि तद्देवतां पूजार्थं तदुल्लंघ्यं निक्षिप्य ॥ मध्ये कृत्वा यंत्रं च ॥ तदक्षिणभागे व्यास यंत्रं च ॥ तद्दामभागे शंकराचार्य यंत्रं च ॥ तदग्रभागे प्रविडाचार्य यंत्रं च ॥ तदग्रभागे गुरुर्वादि यंत्रं च ॥ कृत्वा स्थपयन्निम्नभागे सनकाचार्य यंत्रं च ॥ तदुपरि ईशान्यादिकोणेषु गुरुगणेशपतिदुर्गाक्षेत्रपालैश्चैतान्यनुष्ठेयं ॥ यद्वा हि ईशान्यादीन् एव तदुल्लंघ्यं निक्षिप्य ॥ यी

3

ठं सज्जीकृत्य ॥ ततः कर्त्तव्यं विभवं विभ्रमं शोभितपूजामं उ
 पमासाध ॥ परितो दीयान्प्रज्वाल्य ॥ प्राप्नुवोदप्नुवोवा
 मृदासने समानीय ॥ ब्रह्माद्याशेषमारभ्य पूर्वादीन्विन्यस्य
 सुदर्शनमंत्रेण करं न्यासतां कत्रयादिर्बन्धनादीन्प्रकारा
 विधाय ॥ प्राणायामत्रयं कृत्वा त्रिविध्यं चतुर्गत्यासस
 हितं च दक्षिणं विन्यस्य ॥ ॐ व्यासपूजामारभे इत्युक्त्वा ॥
 आदौ कलशाराधनं कुर्यात् ॥ ततः शंखं प्रतिष्ठाप्य ॥ कलशो
 वकेन द्वादशवारं ज्ञात्वा चैव न पूरयित्वा ॥ गंधादिभिरभ्यर्च्य ॥

धेनुमुद्गां प्रदर्श्य ॥ त्रां कौणो दक्के कलशो दके न किं वि निधा
 य ॥ आत्मानं प्रोक्ष्य ॥ पूजो य करण ॥ नि संप्रोक्ष्य ॥ आत्मानं
 देवतारूपं भावयेत् ॥ ईशानकोणे सा लिग्रामे गुरु न्यूजयेत् ॥
 आवाहनादि स्नान पर्यंतमभ्यर्च्य ॥ सालग्रामं यात्रे निधाया-
 न्य पूजोत्सवं मन्य सालग्रामं पुरुष सत्केनाभिषिचेत् ॥ अभि-
 धे के जाते पीठ पूजां कुर्यात् ॥ आधा राशेन नमः ॥ मूल प्रहृत्यै-
 आदिकूर्माय अनंताय दृष्टिव्ये क्षीर समुद्राय श्वेत द्वीपाय
 सुवर्ण मंडपाय धर्माय ज्ञानाय वैराग्याय ऐश्वर्याय धर्मा २

य. अधर्माय. ज्ञानाय. अज्ञानाय. अनेश्वर्याय. अवैराग्याय. इ
 ति प्रागादिषीठपादेषु ॥ सकल गुणात्मनेशक्ति युक्ताय वासुदे
 वाय योगपीठात्मने नमः ॥ इत्यभ्यर्च्य ॥ अष्टदलपद्माय दलेभ्यो
 नमः ॥ लिपिमयकर्णिकायै. इति पीठ पूजां कृत्वा ॥ तद्देवतास्था
 ने सालग्रामान्निधाययेत् ॥ प्रहृतगुरुपूजां समापयेत् ॥ भुं
 गुरुभ्यो नमः ॥ आसनादिमंत्रपुष्पांजलिं कृत्वा ॥ ततः अग्न्यां
 गणपतिं पूजयेत् ॥ ततः नैर्ऋतिकोणे ॥ दुर्गां पूजयेत् ॥ ततः वा
 यव्यकोणे क्षेत्रपालं पूजयेत् ॥ ईशान्यकोणे सरस्वतिं पूजयेत् ॥

प्रत्येकं ॥ ततः मध्ये दक्ष पंचकं आदौ चतुर्थ्यं तेन दक्षं पूजयेत् ॥ वा
 सुदेव संकर्षण प्रद्युम्न अनिरुद्धा नृ प्रागादि क्रमेण पूजयेत् ॥
 दक्षस्य दक्षिणभागे न्यास पंचकं ॥ मध्ये व्यासं तत्पूर्वभागे सुमंतं
 अमिनि वैशंपायनं पैलवं ॥ पंच पूजयेत् ॥ ततः दक्षस्य वामभागे
 शंकराचार्य पंचकं ॥ मध्ये शंकराचार्यं ॥ तत्पूर्वभागे भारभ्यपन्न
 पादाचार्यं ॥ सुरेश्वराचार्यं ॥ तोडकाचार्यं ॥ हस्तामलकाचार्यं ॥ षोडशोपन
 रं पूजयेत् ॥ दक्षस्य पश्चिमभागे सनकादि पंचकं ॥ मध्ये सनकं ॥
 तत्पूर्वभागे सनंदनं ॥ सनातनं ॥ सनत्कुमारं ॥ सनत्सजातं च पू

जयेत् ॥ हृद्यस्य पूर्वतः द्विडाचार्ययंत्रकं । मध्येद्रविडाचार्यगो
 विंदभगवत्पादपूज्याचार्य । जोड्यादाचार्य । विवरणाचार्य । सं
 क्षेपशरीरकाचार्ययंत्रजयेत् ॥ ततो मध्येगुरुं । पूर्वादिक्रमेण
 परमगुरुं परमेश्वरगुरुं परात्परगुरुं परब्रह्मगुरुं क्रमेण सर्व
 यचारान् पूजयेत् ॥ एवंक्रमेण प्रत्येकं पूजयेत् ॥ पुष्पांजलिं ॥ ओं आं
 ह्रीं ॐ रजो यादयेस्त्वल विराटानुशरीराय विश्वेश्वरानरात्मने
 सर्वज्ञाय जगन्नाथे ब्रह्मणे सरस्वतिसहिताय सदानंदात्मने अखंडाखंड
 उद्वेगाखंडसंविदे नारायणाय परमात्मने सांगाय सायुधाय

सपरीवारायनमः॥ॐ ऐं ह्रीं ॐ सत्वोपादये स्रक्ष्म हिरण्यगर्भं
 शीरायतेजवस्रजात्मने सर्वजगत्पातकाय विष्णवे लक्ष्मीसहि
 ताय सर्वज्ञाय सदानंदात्मने असंगाद्वयसंगविदे नारायणा
 य परमात्मने सांगाय सायुधाय सपरीवारायनमः॥ॐ मं ह्रीं
 ॐ तमोपादये सुषुप्तज्ञानशरीराय प्राज्ञेश्वरात्मने सर्वजगत्स
 हर्त्रे सदाशिवायोभासहिताय सर्वज्ञाय सन्निदानंदात्मने असं ४
 गाय पराक्षसंविदे सांगाय सायुधाय सपरीवारायनारायणा
 य परमात्मने नमः॥ॐ ॐ गुणसहितोपादये अव्याकृताव्याकृ

ने स्थित्वा गोपीचंदनकटिसूत्रकायायवस्त्रमृदादिकं समर्पये
 त् ॥ विष्णुर्दाता विष्णुर्भोक्ता विष्णुः सर्वमिदं जगत् ॥ विष्णुर्जय
 ति भूतानि यो विष्णुः सोऽहमेव हि ॥ स्वमेवाहमहं व्या त्वं स विन्मा
 नवपुङ्गव ॥ अवयोरंतरांति न त्रयं त्वाज्ञा वि लोत्तवा ॥ इत्यादि
 प्रार्थना प्रणमैत् ॥ ॐ तत्सद्दि तिसमर्पयेत् ॥ ततः सुरवासने स्थि
 त्वा सकलं कुर्यात् ॥ तद्यथा ॥ प्रायेण प्राद्युषि प्राणि संकु
 लं नृत्तं दृश्यते ॥ अतस्तेषां मंहीसा ध्वंश्च वेक्ष्या चेन्न निषादनार ॥
 स्मां मिथ्यतुरीमांसां नूनं नैवास्त विद्याथके ॥ ३ ॥ अथ त इति ब्रूयुः ॥

याश्वखादिजसतमाः॥ निव संतु मुखेनात्रग मिष्या मिः कृ
 तार्थतां॥ यथाशक्ती ननुश्रूया करिष्या मित्रयं मुदा॥ कवि
 क्षान्तादेतकाक्षानां समर्थानां नंतरमेवमेव॥ एवं संकल्प्य॥
 एवं सायंकालेपि पूजापरिष्कः प्रतः कलिपि पूजां कृत्यं
 दासयेत्॥ ॥ इति व्यासपूजासंपूर्णमिह॥ श्रीसांख्यशिख॥

२३

यासपुजा संपु वी